

7. 2. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Soud: úřady musejí řešit náhrady za znárodnění

Před třiašedesáti lety stát zabavil rodině Porkertových prosperující továrnu na kuchyňské stroje i jejich slévárnu.

Skóre: 0.71

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 07.02.2008

Nadpis: Soud: úřady musejí řešit náhrady za znárodnění

Strana: 5

Rubrika: z domova

Autor: Vojtěch Blažek

Náklad: 58615

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 07.02.2008 05:12

Identifikace: DCHN20080207010024 cz

Klíčová slova: právo (3x), soudy (2x), žalobami, právní, rozsudek, ústavní soudci, ústavní soudkyně, soudkyně, Ústavní soud

Před třiašedesáti lety stát zabavil rodině Porkertových prosperující továrnu na kuchyňské stroje i jejich slévárnu. A včera Ústavní soud vzkázal úřadům, že musejí zdůvodnit, proč za to podnikatelskému rodu dosud nevyplatily odškodnění.

Zajímavý příběh má začátek v roce 1945, kdy prezident Edvard Beneš vydal dekret o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků. Jeho součástí byl také závazek, že stát vyplatí za zabavený majetek náhradu - vypočítanou z hodnoty firmy v době znárodnění.

Jenže ke konkrétnímu odškodnění od té doby žádná vláda nepřistoupila. Spor se také velmi těsně dotýká stále citlivých Benešových dekretů. A proto je velmi nejisté, jestli se podnikatelský rod z východních Čech nakonec náhrady za zabavený majetek dočká. Včera dosáhl ale přinejmenším toho, že se ministerstvo financí musí žádostí znovu zabývat.

Znárodnění? Ale za peníze

Začátkem 90. let sice dostali Porkertovi své továrny ve Skuhravě na Rychnovsku zpět, ovšem ve zbědovaném stavu. Přitom když je stát zabavoval, byly například jejich litinové kuchyňské mlýnky pojmem po celé Evropě.

A o to právě jde: rodina, s podnikatelskou historií sahající do roku 1880, chce nyní peníze za to, jak se stát "staral" o její majetek. Obrátila se proto už před pěti lety na ministerstvo financí, to ale nereagovalo. A správní soudy jeho postup později posvětily - s tím, že Benešovy dekrety jsou stejně

"neprolomitelné", a tudíž není o čem rozhodovat. Ovšem ústavní soudci, před než pře včera doputovala, případ vrátili ministerstvu: to prý musí rozhodnout a vše zdůvodnit. "Ministerstvo je povinno vydat rozhodnutí o náhradě," uvedla včera soudkyně Ivana Janů.

Místo továrny jen ruiny

Ministerstvo tvrdí, že už několik měsíců podobné žádosti automaticky neodkládá, ale píše restituentům dopisy, proč nemůže odškodnění vyplatit. Dá se proto předpokládat, že nárok Porkertů - tak jako ostatních restituentů - ministerstvo odmítne. "Včerejší rozsudek se týká pouze procesní stránky, nikoliv samotné náhrady," říká mluvčí ministerstva Ondřej Jakob.

Rodina se ale může bránit dalšími žalobami postavenými právě na tom, že stát nesplnil, co slíbil, a nikdy neposkytl za zabavený majetek náhradu. Mimochodem stejně argumentovalo před soudy i ministerstvo: bránilo se, že nemůže o náhradě rozhodnout, protože chybí vládní nařízení. Na druhé straně ale stojí Benešovy dekrety, o nichž soudy už v minulosti řekly, že "nezakládají právní vztahy." Tedy: jednou tu jsou, a i když podle nich už sice nejde znárodňovat, nejde ani chtít za ně odškodnění.

Křivdy, které zabavením majetku vznikly, se snažily zmírnit restituce. Jenže příklad Porkertových, kteří státu odevzdali prosperující podnik a dostali zpět "ruiny", ukazuje, že se mnoho bývalých majitelů může cítit okradeno. "Otázka, zda uvedený dekret zakotvuje nárok na náhradu za znárodněný majetek, je však problematická," zapochybovala včera ve svém usnesení i ústavní soudkyně Janů.

Znárodnění majetku

Co říká sporný benešův dekret

Po válce prezident Edvard Beneš vydal dekret s číslem 100/1945. Podle něj měl stát právo zabrat některé průmyslové podniky a doly. Součástí dekretu byla podmínka, že stát vyplatí majitelům náhradu. To se ale nikdy nestalo.

Křivdy měly napravit restituce

Bývalí vlastníci dostali své majetky v 90. letech zpět, ovšem později se obraceli na stát, aby slibovanou náhradu vyplatil - stěžovali si, že jejich kdysi prosperující továrny za komunismu ztratily na hodnotě. Jenže i Ústavní soud rozhodl, že dekrety jsou "neprolomitelné."

Prezident Beneš svůj znárodnovací dekret podepsal v říjnu 1945.

<http://HN.IHNED.CZ/c1-22907670-soud-urady-museji-resit-nahrady-za-znarodneni>

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)